

1R DE BATXILLERAT · FE1 · UNITAT 1

L'empresa i qui la fa

L'empresa, els seus elements i objectius, qui l'emprèn i com es classifica per localització i dimensió

1

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Explicar què és una empresa, quins elements té i quines funcions compleix en una societat.

Distingir els objectius de l'empresa i classificar-ne les classes segons diversos criteris.

Diferenciar la persona emprenedora de l'empresària i reconèixer el paper de les dones empresàries i els obstacles que encara troben.

Valorar els factors que pesen en la localització d'una activitat i triar un emplaçament amb criteris.

Llegir dades oficials sobre la dimensió de les empreses i interpretar-les amb sentit crític.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És setembre, el primer dimarts de curs, i a l'Institut Joan Robinson encara fa calor. La Ruth, que imparteix l'optativa de Funcionament de l'Empresa, no comença amb un temari: fa una pregunta. En Carlos Alberto ja té ganes de muntar alguna cosa, en Mario s'ho pren a broma i l'Andrea vol saber què es considera exactament una empresa. Ningú no sap encara quina resposta li agradaria donar.

❓ **Coneixes alguna empresa o algun negoci de prop (un comerç, un taller, una cooperativa)? Què fa i qui hi treballa?**

❓ **Una associació que organitza una recollida d'aliments és una empresa? Escriu un motiu per dir que sí i un per dir que no.**

❓ **Per què creus que una botiga s'instal·la en un carrer i no en un altre?**

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **1.1** L'empresa: concepte, elements i funcions
- **1.2** Objectius de l'empresa i classes d'empreses
- **1.3** Qui fa l'empresa: persones emprenedores i empresàries
- **1.4** On s'instal·la: la localització
- **1.5** Petita, mitjana o gran: la dimensió

Quatre elements d'una empresa

Persones

Aporten feina, coneixements i diners.

Patrimoni

Béns, drets i obligacions: local, màquines, diners.

Organització

Com es reparteixen tasques i decisions.

Entorn

Clients, proveïdors, administracions, barri: no el controla.

CLAVE

L'entorn **condiciona** l'activitat, però **no és un recurs** de l'empresa.

L'empresa com a sistema obert

1 → 2 → 3 → 4

Entrades
Treball, matèries primeres, diners, informació.

Transformació
L'empresa organitza i produeix.

Sortides
Béns, serveis i rendes.

Retroalimentació
Vendes, queixes i necessitats tornen a l'empresa.

CLAVE

La informació de la clientela permet a l'empresa **corregir**.

Els comptes de la fruiteria

CONCEPTE	IMPORT
Vendes	14.000 €
Compres i serveis externs	−10.000 €
Valor afegit	4.000 €
Sous	−2.600 €
Benefici	1.400 €

CLAVE

El valor afegit és el **28,6 %** de les vendes i el benefici, el **10,0 %**.

Què vol aconseguir una empresa

Benefici
L'objectiu més conegut, però no l'únic.

Supervivència
Aguantar els mesos difícils.

Creixement
Vendre més o obrir un segon local.

Quota de mercat
Guanyar part dels clients d'un sector.

Socials i ambientals
Llocs de treball estables, menys residus.

CLAVE

Quan hi ha diversos objectius, de vegades **xoquen**: l'empresa ha de prioritzar.

Tres figures, tres papers

Emprenedora

Detecta una oportunitat o un problema i es posa en marxa.

Empresària

Exerceix l'activitat pel seu compte i assumeix el risc.

Directiva

És contractada per dirigir i cobra un sou.

CLAVE

En una botiga petita les tres figures solen ser **una sola persona**.

Taxa d'activitat emprenedora

Percentatge de la població de 18 a 64 anys amb una iniciativa emprenedora recent, 2025.

Font: Informe GEM Espanya 2025-2026 (consulta: 11/2026).

CLAVE

La diferència és d'**1,3 punts percentuals**: la taxa femenina és un **15,3 %** inferior (1,3 / 8,5).

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

El banc de llibres tria on guardar els llibres: magatzem de l'institut (3, 2, 3), local de l'AFA (2, 3, 2) o local municipal (2, 3, 1), amb pesos 3, 2 i 2. Quin obté més punts?

A Magatzem de l'institut: 19 punts

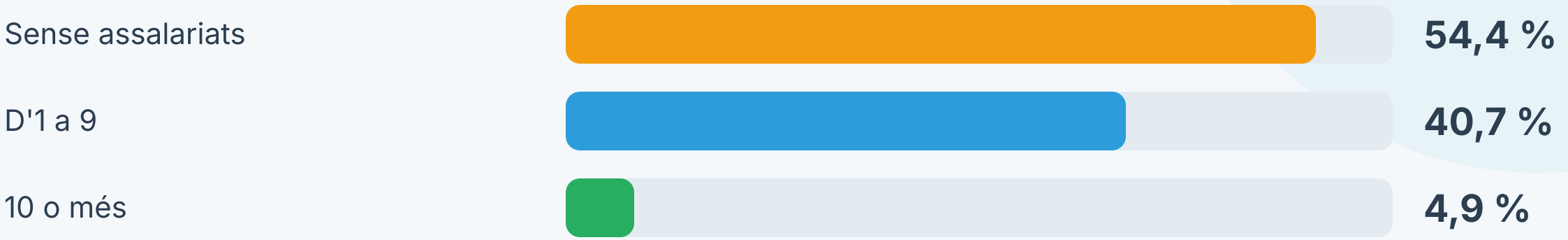
B Local de l'AFA: 16 punts

C Local municipal: 14 punts

✔️ Magatzem: 3×3 + 2×2 + 3×2 = 19; AFA: 2×3 + 3×2 + 2×2 = 16; municipal: 2×3 + 3×2 + 1×2 = 14.

Empreses segons assalariats

Percentatge d'empreses espanyoles per tram, 1 de gener de 2025 (3.310.824 empreses).

Font: INE, DIRCE, 2025, taula 73020 (consulta: 11/2026).

CLAVE

L'empresa típica és **molt petita**: només 4,9 de cada 100 tenen 10 assalariats o més.

REPASO

Idees clau

- **L'empresa.** Persones, patrimoni, organització i entorn, funcions: produir, crear ocupació, pagar impostos, innovar, sistema obert.
- **Objectius i classes.** Benefici, supervivència, creixement, objectius socials, sector, propietat, forma jurídica, àmbit, economia social.
- **Qui l'emprèn.** Persona emprenedora, empresària i directiva, risc, incertesa i innovació, dones empresàries i sostre de vidre.
- **Localització.** Factors: clients, costos, personal, normes, mètode dels factors ponderats.
- **Dimensió.** Micro, petita, mitjana i gran, dirce 2025 (espanya): 54,4 % sense assalariats.

PER ACABAR

Per pensar

1 Ningú no va aixecar la mà quan la Ruth va preguntar qui crearia una empresa. Què en penses tu: la recollida d'aliments de la mare de l'Andrea és una empresa? Per què sí o per què no?

2 Escull una organització del teu entorn i digues quins dels quatre elements (persones, patrimoni, organització, entorn) reconeixes en ella.

3 Si el 54,4 % de les empreses no té assalariats, quines coses no ens explica aquesta dada?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**